

Nejvyšší soud

prostřednictvím

Obvodního soudu
pro Prahu 1

ke sp. zn. 7 T 18/2018

Obviněný K. Š., DiS. – dovolání

Podle § 265d odst. 1 písm. a) trestního řádu a ve lhůtě uvedené v § 265e odst. 1 trestního řádu podávám v neprospekch obviněného **K. Š., DiS.**

d o v o l á n í

proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4.9.2018 sp. zn. 44 To 326/2018, kterým byl podle § 257 odst. 1 písm. b) trestního řádu za použití § 222 odst. 2 trestního řádu zrušen rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21.5.2018 sp. zn. 7 T 18/2018 a věc obviněného byla postoupena Ú. m. č. P. 1, neboť zažalovaný skutek není trestným činem, avšak mohl by být jiným orgánem posouzen jako přešupek,

protože uvedeným usnesením Městského soudu v Praze byly naplněny dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) trestního řádu, neboť bylo rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, a současně rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku.

O d ů v o d n ě n í:

Státní zástupce Obvodního státního zastupitelství pro Prahu 1 podal dne 15.2.2018 Obvodnímu soudu pro Prahu 1 obžalobu na obviněného K. Š., DiS., pro skutek kvalifikovaný jako zločin násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku a spočívající v tom, že

*dne 1.1.2018 v době kolem 4:30 hod. v P. 1, S. čp. *, v čekárně zubní ordinace MUDr. J. B., pod vlivem alkoholu v kombinaci s drogou tropil hluk, kopal do židlí a dveří, a když zdravotní sestra K. Z., následovaná v ordinaci přítomným příslušníkem Policie ČR prap. P. B., otevřela dveře ordinace a dotazovala se ho na důvod jeho přítomnosti, zaujal postoj, který působil jako útočný, a proto ho prap. P. B. poté, co slovně a také služebním odznakem viditelně zavěšeným na krku prokázal svoji příslušnost k Policii ČR, vyzval, aby se uklidnil a přitom mu gestem ruky naznačil, aby odstoupil od zdravotní sestry, na což však zareagoval tím, že nad hlavu zvedl ruku, v níž držel silnostěnnou skleněnou lahev o obsahu 700 ml a hmotnosti 0,595 kg a*

napřáhl se proti policistovi, který jeho ruku s lahví zachytil a útok tím eliminoval, přičemž prap. P. B. během zákroku postupoval v souladu se zákonem č. 273/2008 Sb., o Policii ČR, konkrétně s ustanovením § 2, zakotvujícím úkol policie chránit bezpečnost osob a majetku a veřejný pořádek, ustanovením § 10 odst. 1, odst. 2, ukládajícím policistovi ve službě i v době mimo službu povinnost provést úkon v rámci své pravomoci nebo přijmout jiné opatření, aby odstranil ohrožení nebo porušení vnitřního pořádku a bezpečnosti, a také s ustanovením § 12 odst. 1, odst. 2, podle něhož je policista při provádění úkonu povinen prokázat svou příslušnost k policii služebním stejnokrojem, služebním průkazem nebo odznakem policie, a pokud to povaha nebo okolnosti úkonu neumožňují, prokázat svou příslušnost k policii ústním prohlášením „policie“.

Rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 21.5.2018 sp. zn. 7 T 18/2018 byl obviněný, jak v případě popisu skutku, tak i v případě zvolené právní kvalifikace, shledán vinným plně ve smyslu podané obžaloby, za což mu byl podle § 325 odst. 2 trestního zákoníku uložen trest odnětí svobody v trvání šesti měsíců, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1, 2 trestního zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání jednoho roku za současného stanovení přiměřené povinnosti zdržet se během zkušební doby požívání drog a nemírného užívání alkoholu.

Obvodní soud při rozhodování o vině vycházel, jak vyplývá z jeho skutkových závěrů, především ze svědeckých výpovědí zasahujícího policisty P. B., zdravotní sestry K. Z. a lékařky J. B., které byly jednání obviněného rovněž přítomné. Z těchto svědeckých výpovědí shodně vyplynulo, že obviněný po příchodu do čekárny zubní ordinace bezdůvodně kopal do dveří vedlejší místnosti a následně se pokusil skleněnou lahví v ruce napadnout P. B., který vyšel z ordinace, obviněnému se představil jako policista a vyzval jej, aby zanechal svého protiprávního jednání. Svědek byl v tuto dobu viditelně označen služebním odznakem Policie ČR. Nalézací soud dále zmiňuje závěry znaleckého posudku MUDr. P. N., znalce z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, dle kterých byl obviněný v důsledku požití alkoholu a kokainu ve stavu, kdy byly jeho schopnosti ovládat své jednání a rozpoznat protiprávnost svého jednání podstatně sníženy, nebyly však úplně vymizelé. Dle znalce byl obviněný schopen předvídat nepříznivé následky požití návykových látek a mohl se jejich konzumace zdržet. V odůvodnění svého rozhodnutí obvodní soud dále konstatuje obsah kamerového záznamu z čekárny ordinace, který zachycuje obviněného, jak se s láhví v pravé ruce napřahuje ke svědkovi P. B., svědek jej chytá za ruku a následně povaluje na zem. V rámci úvah o zvolené právní kvalifikaci potom soud mimo jiné rozvádí, proč jednání obviněného nekvalifikoval jako trestný čin opilství podle § 360 trestního zákoníku.

Z podnětu odvolání obviněného následně rozhodl Městský soud v Praze usnesením ze dne 4.9.2018 sp. zn. 44 To 326/2018 tak, že podle § 257 odst. 1 písm. b) trestního řádu zrušil napadený rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 sp. zn. 7 T 18/2018 a za použití § 222 odst. 2 trestního řádu věc obviněného K. Š., DiS., postoupil Ú. m. č. P. 1, neboť zažalovaný skutek není trestným činem, avšak mohl by být jiným orgánem posouzen jako přešupek.

Odvolací soud dospěl k závěru, že odvolání obviněného lze přiznat částečnou důvodnost. V odůvodnění svého rozhodnutí nicméně konstatuje, že řízení

před soudem prvního stupně proběhlo v plném souladu s odpovídajícími ustanoveními trestního řádu, všechna procesní práva obviněného byla dodržena, dokazování bylo provedeno v dostatečném rozsahu, důkazy byly odpovídajícím způsobem hodnoceny a skutková zjištění soudu prvního stupně jsou úplná a správná. Odvolací soud se tudíž ztotožnil se skutkovými zjištěními soudu prvního stupně i jeho právním hodnocením v tom směru, že po formální stránce byly všechny zákonné znaky skutkové podstaty stíhaného zločinu naplněny, avšak nalézací soud údajně nedostatečně zohlednil § 12 odst. 2 trestního zákoníku o zásadě subsidiarity trestní represe. Dle odvolacího soudu v posuzovaném případě obstojí užití této zásady. V souvislosti s tím odvolací soud poukazuje na záznam kamerového systému, z něhož je podle jeho názoru patrné, že jednání obviněného je spíše nekoordinovaným vratkým pohybem s lahví v ruce, přičemž v důsledku těžké opilosti a požití kokainu postrádá koordinovanost, cílenost a razanci útoku svědčící o záměru obviněného překonat odpor oběti za účelem dosáhnout zamýšleného cíle, zejména tedy ovlivnit výkon pravomoci úřední osoby. Navíc podle znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, byl obviněný pod kombinovaným vlivem alkoholu a kokainu a jeho schopnosti rozpoznávat protiprávnost svého jednání a své jednání ovládat byly podstatně sníženy a blížily se vymizení, i když nebyly úplně vymizelé. Nakonec odvolací soud resumuje, že vzhledem ke skutkovým zjištěním, závěrům znaleckého posudku a hodnocení osoby obviněného je namíste aplikovat zásadu subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 trestního zákoníku. Za daného stavu věci postačí uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu, neboť nejde o trestný čin, ale skutek by mohl být příslušným orgánem posouzen jako přestupek.

Se shora nastíněnými závěry krajského soudu se ovšem nelze v plném rozsahu ztotožnit.

Především je namíste konstatovat, že obvodní soud při posouzení jednání obviněného postupoval v souladu se zásadou zjištění skutkového stavu bez důvodných pochybností vyjádřenou v § 2 odst. 5 trestního řádu. Vycházel z dokazování provedeného v potřebném rozsahu pro jeho rozhodnutí a vyčerpал všechny podstatné zdroje důkazů. Následně nalézací soud postupem podle § 2 odst. 6 trestního řádu provedené důkazy vyhodnotil a vyvodil z nich skutková zjištění, která odpovídajícím způsobem právně kvalifikoval. Oproti tomu odvolací soud neopodstatněně bagatelizuje závažnost jednání obviněného a – přičemž je třeba zdůraznit, že tak částečně činí v rozporu se svým tvrzením, podle něhož jsou skutkové závěry nalézacího soudu správné a odpovídají provedeným důkazům – interpretuje odlišným způsobem obsah kamerového záznamu pořízeného v čekárně zubní ordinace. Ze zajištěného kamerového záznamu, který je součástí spisu a byl v hlavním líčení proveden jako důkaz, ovšem nevyplývá, že jednání obviněného v důsledku ovlivnění návykovými látkami postrádá koordinovanost, cílenost a razanci útoku, svědčící o jeho záměru překonat odpor oběti za účelem dosáhnout zamýšleného cíle, zejména tedy ovlivnit výkon pravomoci úřední osoby. Naopak, z kamerového záznamu je zřejmé, že obviněný nejprve opakovaně a značnou silou kopal do uzavřených dveří vedlejší místnosti a jeho agresivita ještě narůstala, když se zjevně cíleně napřáhl s tlustostěnnou skleněnou lahví v ruce po svědkovi, policistovi P. B., který z ordinace vyšel. Přestože se jmenovanému svědkovi podařilo ruku obviněného s lahví zřetelně směřující proti horní polovině jeho těla zachytit, obviněný pokračoval v aktivním odporu vůči svědkovi, k čemuž použil i druhou ruku,

kerou se jej snažil uchopit pod krkem. Rozhodně nelze souhlasit se závěry, že počínání obviněného působilo nekoordinovaně a vratce, o čemž svědčí i to, že zasahující policista viditelně musel použít značnou sílu k tomu, aby obviněného po vzájemném přetahování zpacifikoval. Právě tímto způsobem interpretovaný obsah pořízeného kamerového záznamu je v souladu se svědeckými výpověďmi přítomných osob, které jsou zmiňovány výše, naopak výklad v konečném důsledku vyslovený odvolacím soudem neodpovídá ani tomuto záznamu a rovněž ani jeho tvrzení o správnosti skutkových zjištění obvodního soudu.

K otázce hodnocení společenské škodlivosti jednání, které po subjektivní i objektivní stránce naplnilo znaky skutkové podstaty trestného činu, je potom patřičné odkázat na sjednocující stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 30.1.2013 sp. zn. Tpjn 301/2012, publikované pod č. 26/2013 Sb. rozh. tr. Trestným činem je podle trestního zákoníku takový protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v tomto zákoně (§ 13 odst. 1 trestního zákoníku). Zásadně tedy platí, že každý protiprávní čin, který vykazuje všechny znaky uvedené v trestním zákoníku, je trestným činem a je třeba vyvodit trestní odpovědnost za jeho spáchání. Tento závěr je však v případě méně závažných trestných činů korigován použitím zásady subsidiarity trestní represe ve smyslu § 12 odst. 2 trestního zákoníku, podle níž trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu. Zakotvení zásady subsidiarity trestní represe a z ní vyplývajícího principu použití trestního práva jako „ultima ratio“ do trestního zákoníku má význam i interpretační, neboť znaky trestného činu je třeba vykládat tak, aby za trestný čin byl považován jen čin společensky škodlivý. Společenskou škodlivost nelze řešit v obecné poloze, ale je ji třeba zvažovat v konkrétním posuzovaném případě u každého spáchaného méně závažného trestného činu, u něhož je nutné ji zhodnotit s ohledem na intenzitu naplnění kritérií vymezených v § 39 odst. 2 trestního zákoníku, a to ve vztahu ke všem znakům zvažované skutkové podstaty trestného činu a dalším okolnostem případu. Úvaha o tom, zda jde o čin, který s ohledem na zásadu subsidiarity trestní represe není trestným činem z důvodu nedostatečné společenské škodlivosti případu, se uplatní za předpokladu, že posuzovaný skutek z hlediska spodní hranice trestnosti neodpovídá běžně se vyskytujícím trestným činům dané skutkové podstaty.

Obviněný svým jednáním popsaným ve skutkové větě prvoinstančního rozhodnutí naplnil zákonné znaky skutkové podstaty žalovaného zločinu násilí proti úřední osobě podle § 325 odst. 1 písm. a), odst. 2 písm. a) trestního zákoníku, neboť fyzicky napadl policistu při jeho služebním zákroku, v přímém úmyslu působit na výkon jeho pravomoci, a to dokonce za použití tlustostěnné skleněné láhve, tedy spáchal trestný čin se zbraní ve smyslu § 118 trestního zákoníku. Použitá kvalifikovaná skutková podstata trestného činu, jakož i intenzivní a dostatečně razantní, ne jen chvíli trvající jednání obviněného, které přesáhlo stupeň škodlivosti typický pro přestupková jednání, vylučují možné úvahy o nedosažení spodní hranice trestnosti běžně se vyskytujících trestných činů dané skutkové podstaty. Stejně tak ani skutečnost, že obviněný jednal ve stavu zmenšené přičetnosti, není důvodem pro aplikaci zásady subsidiarity trestní represe. Nebyly tedy zjištěny žádné skutečnosti, které by mohly konání obviněného posunout do roviny pod spodní hranici trestnosti běžně se vyskytujících trestných činů dané skutkové podstaty s odkazem na nepatrnou škodlivost. Proto nelze ustoupit od požadavku na vyvození trestní odpovědnosti

obviněného za spáchaný skutek, resp. trestný čin s tím, že případné polehčující okolnosti je namístě zohlednit při ukládání trestu v rámci zákonné trestní sazby. Stejně tomu bude i při hodnocení kritérií uvedených v § 39 odst. 2 trestního zákoníku.

Obecně lze k aplikaci zásady subsidiarity trestní represe doplnit, že Nejvyšší soud se otázkou jejího uplatnění a výkladem § 12 odst. 2 trestního zákoníku zabýval v celé řadě svých rozhodnutí (např. sp. zn. 5 Tdo 17/2011 nebo sp. zn. 6 Tdo 1508/2010), kdy základním výstupem z těchto rozhodnutí je obecný názor, že zásadu subsidiarity trestní represe není možno aplikovat tak široce, že by to vedlo k odmítnutí použití prostředků trestního práva. Lze přitom konstatovat, že sama existence jiné právní normy, umožňující nápravu závadného stavu způsobeného obviněným, ještě nezakládá nutnost postupu jen podle této normy s odkazem na citovanou zásadu bez možnosti aplikace trestně právních institutů. Základní funkcí trestního práva je ochrana společnosti před kriminalitou. Byl-li spáchán trestný čin, jehož skutková podstata byla beze zbytku ve všech znacích naplněna, jak je tomu v posuzovaném případě, nemůže stát rezignovat na svou roli při ochraně oprávněných zájmů poukazem na primární existenci institutů jiných právních odvětví (např. správního práva), jimiž lze zajistit nápravu.

Souhrnně řečeno, usnesením Městského soudu v Praze ze dne 4.9.2018 sp. zn. 44 To 326/2018 bylo s ohledem na popsané skutečnosti rozhodnuto o postoupení věci jinému orgánu, aniž byly splněny podmínky pro takové rozhodnutí, přičemž rozhodnutí současně spočívá na nesprávném právním posouzení skutku. Zjištěný skutkový stav věci totiž neumožňoval vyslovit konečný závěr, že skutek, kterého se obviněný dopustil, není trestným činem, avšak mohl by být posouzen jako přestupek. Uvedené pochybení tak založilo existenci vad naplňujících dovolací důvody podle § 265b odst. 1 písm. f) a g) trestního řádu.

S ohledem na popsané skutečnosti

n a v r h u j i,

aby Nejvyšší soud v neveřejném zasedání, k jehož konání může přistoupit s ohledem na § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu,

1. podle § 265k odst. 1, 2 trestního řádu za podmínky uvedené v § 265p odst. 1 trestního řádu zrušil usnesení Městského soudu v Praze ze dne 4.9.2018 sp. zn. 44 To 326/2018, jakož i všechna další rozhodnutí na rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu,
2. a dále postupoval podle § 265l odst. 1 trestního řádu a přikázal Městskému soudu v Praze, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Pokud by Nejvyšší soud shledal, že je v posuzované věci nutno rozhodnout jiným způsobem než předpokládaným v § 265r odst. 1 písm. b) trestního řádu, vyjadřují i pro tento případ souhlas s projednáním věci v neveřejném zasedání.

Brno 21.11.2018

otisk úředního razítka

JUDr. Pavel Zeman
nejvyšší státní zástupce